بین الملل

تقلای ترامپ برای بازگشت به مذاکره با ایران

یک مقام ارشد امنیتی و سیاسی ایرانی تأکید کرد که ترامپ برخلاف ادعاها و اظهارات تهدیدآمیز و زورگویانه، در تلاش است به مذاکرات با ایران بازگردد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، شبکه تلویزیونی المیادین به نقل از یک مقام بلندپایه امنیتی و سیاسی ایرانی گزارش داد: برخلاف ادعاها و اظهارات تهدیدآمیز و زورگویانه، ترامپ در تلاش است به مذاکرات با ایران بازگردد. این مقام ارشد ایرانی در ادامه افزود: ترامپ و تندروهای دولتش دریافته‌اند که نمایش‌های نظامی تنش‌زا در برابر ایران، سرانجامی جز شکست ندارد، به‌ویژه پس از حملات اخیر که آنها تلاش می کنند تأثیر و نتایج آن را پنهان کنند. وی افزود: بازارهای جهانی انرژی پیام‌های میدانی و نظامی ما را به‌درستی دریافت کرده‌اند. قیمت هر بشکه نفت به ۱۱۰ دلار رسیده است و احتمال افزایش بیشتر آن وجود دارد. حملات سنگین ما به پایگاه‌های آمریکایی در منطقه و آزمایش موفق یک موشک جدید ضدکشتی، پیام‌هایی مستمر هستند. در بخش دیگری از گزارش المیادین به نقل از مقام بلندپایه ایرانی آمده است: موفقیت سپاه پاسداران در شکار یک زیردریایی بدون سرنشین پیشرفته آمریکایی و باز نشدن تنگه هرمز، پیام های دیگری است که ارسال می شود. شکار زیردریایی بدون سرنشین آمریکایی و باز نشدن تنگه هرمز، قطعا تأثیر بیشتری بر قیمت نفت خواهد گذاشت. این مقام ارشد ایرانی همچنین گفت: تأکید می کنیم که ترامپ اکنون تلاش می کند به مسیر مذاکرات بازگردد و سقف آن را بالا ببرد تا قیمت نفت را اندکی کاهش دهد. همان‌طور که بارها تأکید کرده‌ایم، بار دیگر تأکید می کنیم که مذاکره تنها با پذیرش شروط شناخته‌شده ایران امکان‌پذیر خواهد بود.

رئیس سازمان انرژی اتمی ایران عازم وین شد

معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان انرژی اتمی ایران، برای حضور در هفتادمین کنفرانس عمومی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی عازم وین شد.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، محمد اسلامی به همراه هیئتی از مسئولان سازمان انرژی اتمی در هفتادمین کنفرانس عمومی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی شرکت خواهد کرد. اسلامی در جریان این سفر، علاوه‌بر سخنرانی در نشست سالانه کنفرانس عمومی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، با سفرا و نمایندگان کشورهای مختلف دیدار و درباره موضوعات مرتبط با همکاری‌های هسته‌ای و توسعه تعاملات دوجانبه و بین‌المللی در حوزه علوم و فناوری هسته‌ای گفت‌وگو خواهد کرد. وی همچنین در حاشیه این کنفرانس، با شماری از مقام‌ها و نمایندگان کشورهای مختلف دیدار و رایزنی خواهد داشت. گفتنی است معاونان و مسئولان سازمان انرژی اتمی ایران نیز در مدت برگزاری این کنفرانس با نمایندگان کشورهای مختلف دیدار و درباره زمینه‌های همکاری و تعاملات هسته‌ای گفت‌وگو خواهند کرد.

اقدام چراغ خاموش امارات از ترس ایران

حملات موفقیت‌آمیز ایران علیه اهداف متخاصم در امارات، باعث شده مقامات این کشور به فکر بازنگری در نحوه اجرای یکی از مهم‌ترین پروژه‌های خود بیفتند.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، منابع آگاه در گفتگو با رویترز اعلام کردند که امارات به صورت چراغ خاموش بعد از حملات ایران، در حال بازنگری در پروژه مرکز داده های هوش مصنوعی با قدرت ۵ گیگاوات یکی از بزرگترین پروژه های خارج از آمریکا است. بر اساس این گزارش، منابع مذکور تاکید کردند که قرار بود این پروژه در مساحتی بالغ بر ۲۶ کیلومتر در ابوظبی ساخته شود اما بعد از حملات موفقیت آمیز ایران، امارات قصد دارد آن را در چند بخش در سراسر این کشور ایجاد کند. امارات همچنین در حال بررسی راه های محافظت از تأسیسات خود در برابر موشک ها و پهپادهای ایرانی است. در مارس گذشته ۲ مرکز وابسته به آمازون در امارات بر اثر پاسخ قاطع ایران به تجاوزات آمریکا با استفاده از خاک امارات، هدف قرار گرفت. لازم به ذکر است که پایگاه های آمریکا در کشورهای حوزه خلیج فارس به دلیل تجاوزات واشنگتن علیه ایران به هدف مشروع نیروهای مسلح کشورمان تبدیل شده‌اند.

توافق کشورهای عضو بریکس بر سر بیانیه مشترک

منابع آگاه به رویترز گفتند کشورهای عضو بریکس ساعاتی پیش از آغاز اجلاس سران در دهلی‌نو بر سر بیانیه مشترک توافق کرده‌اند.

به گزارش زمان به نقل از رویترز، کشورهای عضو بریکس دیروز شنبه بر سر بیانیه مشترک هجدهمین اجلاس این گروه توافق کردند. چهار منبع به رویترز گفتند این بیانیه که قرار است بعدا توسط رهبران تصویب شود، بدون اشاره به نام کشور خاصی، جنگ یکجانبه از سوی هر کشوری را محکوم خواهد کرد. دستیابی به این توافق در حالی صورت گرفته که ایران و امارات، دو عضو بریکس اختلافاتی دارند. دیپلمات‌های بریکس تلاش کردند موضعی درباره بحران خاورمیانه پیدا کنند که مورد قبول هر دو کشور باشد. وزرای خارجه بریکس در نشست ماه مه نیز در دهلی‌نو به دلیل همین اختلافات نتوانسته بودند بیانیه مشترک صادر کنند. بریکس همچنین به‌دنبال افزایش نقش خود در نظام بین‌الملل و اصلاح نهادهایی مانند صندوق بین‌المللی پول، بانک جهانی و سازمان تجارت جهانی است. سران روسیه، چین، ایران، آفریقای جنوبی و امارات از جمله شرکت‌کنندگان در اجلاس دهلی‌نو هستند. اعضای بریکس بیش از ۴۰ درصد جمعیت جهان و نزدیک به یک‌چهارم اقتصاد جهانی را در اختیار دارند.

پزشکیان: برابر قلدری سر خم نمی کنیم

آمریکا به دنبال ایجاد تفرقه و اختلاف در ایران است

رئیس‌جمهور گفت: آمریکا نمی‌خواهد ایران مستقل باشد و از ابتدای انقلاب به دنبال ایجاد تفرقه و اختلاف در ایران است.

به گزارش زمان به نقل ازتسنیم، مسعود پزشکیان در دیدار رهبران ادیان، نخبگان و بازرگانان هند، در تبیین نگاه اعتقادی خود درباره عدالت، تقوا و مبارزه با ظلم، اظهار داشت: در نگاه اعتقادی این‌گونه یاد گرفته‌ایم که خداوند می‌فرماید ما بر همه اقوام، پیامبرانی فرستاده‌ایم؛ «وَ لِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ» هر جمعیتی پیامبری داشته است. «فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ» وقتی پیامبران آمدند، بین مردم بر اساس عدالت حکم خواهند کرد. منش همه پیامبران و بنیان همه ادیان، عدالت و در حقیقت مبارزه با ظلم، قلدری و ستم است. رئیس‌جمهور با اشاره به آیات قرآن کریم درباره وحدت امت‌ها و رسالت پیامبران، تصریح کرد: خداوند در قرآن می‌فرماید: «كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً» همه مردم یک امت بودند. «فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ» پیامبران را فرستادیم که به این‌ها شهادت و از خلاف‌ها و غلط‌ها پرهیز دهند. «وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ» کتاب را به حق فرستادیم تا حق را در جامعه پیاده کنند و «لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ» بین مردم اگر اختلاف داشتند، به حق و عدالت حکم کنند، دعوا و اختلاف نکنند، به جان هم نیفتند و حق را حاکم کنند. «وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ» مردم اختلاف نکردند مگر بعد از آنکه حرف‌ها را دادیم، اما منیت‌شان باعث شد که اختلاف را شروع کنند، ظلم کنند و زور بگویند. مسیر صراط مستقیم و هدایت یعنی بر حق عمل کنیم، ظلم و زور نگوییم، حق کسی را پایمال نکنیم و خدمتگزار مردم باشیم. همه دین همین است و همه پیامبران همین را گفتند. پزشکیان با اشاره به سرنوشت ظالمان در طول تاریخ، خاطرنشان کرد: در تمام تاریخ وقتی نگاه کنید، قلدرها، زورگوها و آن‌هایی که ستم کردند و زور گفتند، همگی نابود شدند. در قرآن در این رابطه بسیار بحث شده است؛ روز قیامت خداوند حاکمان، خانواده‌ها و انسان‌ها را بر اساس اینکه به همنوع خودشان خدمت کرده‌اند یا نکرده‌اند، قضاوت خواهد کرد. یعنی من به‌عنوان یک انسان، اگر در این دنیا بخواهم ظلمی بکنم یا ستمی بکنم، فردای قیامت خدا من را بازخواست خواهد کرد. اگر دست مظلومی را نگیرم، از فقیر و ستمدیده‌ای پشتیبانی نکنم، خدا من را مجازات خواهد کرد؛ به‌عنوان حاکم، به‌عنوان یک عضو خانواده و به‌عنوان یک فرد. رئیس‌جمهور در ادامه با اشاره به آموزه‌های قرآنی درباره تقوا و خدمت به محرومان، اظهار داشت: در سوره ماعون، خداوند می‌فرماید: «أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالدِّينِ» آیا کسی را دیده‌ای که دین را تکذیب می‌کند؟ «فَذَٰلِكَ الَّذِي يَدُعُّ الْيَتِيمَ» او همان کسی است که یتیم را به سختی می‌راند. «وَلَا يَحُضُّ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ» و بر اطعام مسکین تشویق نمی‌کند. «فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ، الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ، الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ» پس وای بر نمازگزارانی که از نمازشان غافلند؛ همان‌هایی که ریا می‌کنند. نماز هم برای این است که به یتیم و فقیر رسیدگی کنی و دست محروم را بگیری. پزشکیان با تبیین مفهوم تقوا در نگاه اسلامی، تصریح کرد: کسی که متقی است، سوار بر اسب رام است و افسار را در دست دارد و به هدف می‌رسد. حرکت بدون خطا، تقواست و خطاکار، غیرمتقی است. هر انسانی در هر دین، باور، مذهب، نژاد، جنسیت و قومیت، زمانی که حرکت بدون خطا انجام می‌دهد، متقی است و در برابر خدا او با تقواتر و بالاتر است. این موارد، آموزه‌های قرآنی است. خداوند هر کس را به گونه‌ای خلق کرده، اما باید یکدیگر را بشناسیم و در کنار هم زندگی کنیم و برترین ما، بی‌خطاترین افراد است. این آن چیزی است که در باور ماست. باور دارم هیچ دین و باوری و هیچ مسلکی جز این ایده را در خود ندارد و هر کدام بخشی از همین حقیقت را بیان می‌کنند. رئیس‌جمهور با تأکید بر موضع اصولی ایران در برابر قلدری و حمایت از مظلومان، گفت: امروز اگر ایران در مقابل آمریکا و رژیم صهیونیستی ایستاده است، هیچ چیزی نیست مگر اینکه آن‌ها می‌خواهند قلدری کنند و ما در مقابل قلدری سر خم نمی‌کنیم. این مدعیان حقوق بشری شیطان‌هایی هستند که مدعی‌اند و ما را تروریست می‌نامند. ما در مقابل قلدری سر خم نخواهیم کرد، خون و حقوق مظلوم را پایمال نخواهیم کرد و همراه مظلومان هستیم. این باور و اعتقاد ماست. پزشکیان با اشاره به سیاست‌های آمریکا علیه ملت ایران، اظهار داشت: آمریکا نمی‌خواهد ملت‌ها مستقل باشند.

آنها تمام تلاش خود را می‌کنند که ما نتوانیم به مردممان خدمت کنیم تا نیت خود را در کشور ما حاکم کنند. از زمانی که انقلاب ما پیروز شده است، توطئه و جنگ را روزبه‌روز در کشور ما افزایش داده‌اند و به دنبال ایجاد اختلاف هستند تا به نیت‌های خود برسند. همه انسان‌ها با یکدیگر برابر هستند و حقی برابر دارند و می‌توانند با عدالت و انصاف در کنار یکدیگر زندگی کنند. این چیزی است که دشمنان نمی‌خواهند. رئیس‌جمهور با طرح این پرسش که چه کسی گفته حکومتی حق دارد سایر کشورها را زیر نیات شوم خودش وادار به تسلیم کند، افزود: چه کسی گفته است که یک حکومت زورگو می‌تواند برای تمام دنیا تصمیم بگیرد و سایرین باید از او اطاعت کنند؟ ما تاوان این مسئله را می‌دهیم و تا زنده‌ایم، به دنبال حق و عدالت هستیم و در مقابل ظلم، ستم و قلدری سر خم نخواهیم کرد. رئیس جمهور در ادامه گفت: شما صنعتگران و تاجران با ارتباط سالم بین یکدیگر، باعث رشد تعاملات و توسعه خواهید شد.

ما با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنیم تا جامعه‌ای ایجاد کنیم که انسان‌ها در آن از رفاه برخوردار باشند و دور از ظلم و ستم و استثمار و استعمار زندگی کنند. این آن چیزی است که ما آرزو داریم و در ایران به دنبال آن هستیم. پزشکیان در پایان با ابراز امیدواری نسبت به تقویت روابط ایران و هند، گفت: امیدوارم حضور شما عزیزان باعث همبستگی، وحدت و انسجام همه ما با یکدیگر باشد. ما می‌توانیم به یکدیگر کمک کنیم و فضایی از صمیمیت، انسانیت، محبت و دوستی را خلق کنیم و در این مسیر از فرهنگ چندین هزار ساله هند و ایران بیاموزیم. دشمنان ما سابقه و تاریخ خاصی ندارند. ان‌شاءالله این حضور باعث دلبستگی و باعث توسعه فیمابین شود.

پرونده اصلاح بودجه سال ۱۴۰۵ منتفی شد

در گزارش ذیل به موضوع اصلاح بودجه سال ۱۴۰۵ و منتفی‌شدن این موضوع پرداخته شده است.

به گزارش زمان به نقل ازتسنیم، قانون بودجه سالانه به‌عنوان حیاتی‌ترین سند مالی کشور، مبنای تخصیص اعتبارات و اجرای برنامه‌های توسعه‌ای دولت است. بودجه سال ۱۴۰۵ نیز بر اساس مفروضات، درآمدها و هزینه‌های پیش‌بینی‌شده در زمان تدوین و تنظیم شد. با این حال، وقوع جنگ تحمیلی سوم و پیامدهای گسترده اقتصادی، اجتماعی، امنیتی و عمرانی ناشی از آن، منجر به تغییر بنیادین در مفروضات این قانون شد. در شرایط جدید نیازهای فوری کشور شامل جبران خسارت‌های جنگی، نوسازی زیرساخت‌های آسیب‌دیده، تقویت توان دفاعی و حمایت حداکثری از معیشت مردم در برابر آثار تورمی، هزینه‌هایی را ایجاد کرد که در قانون بودجه اولیه پیش‌بینی نشده بود. از این رو، بحث «اصلاح قانون بودجه ۱۴۰۵» به عنوان راهکاری برای تطبیق منابع و مصارف با شرایط دوران پساجنگ، به اولویت اول دولت و مجلس شورای اسلامی تبدیل شد. در گام نخست، مجلس شورای اسلامی تلاش‌هایی را برای فراهم کردن بستر قانونی اصلاح بودجه آغاز کرد که محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی در نامه‌ای رسمی به مسعود پزشکیان رئیس‌جمهور، خواستار ارسال فوری لایحه اصلاح قانون بودجه ۱۴۰۵ شد. در این نامه تأکید شده بود که لایحه مذکور باید با برنامه هفتم پیشرفت و فرمایشات مقام معظم رهبری تطبیق داده شود. هدف از این درخواست، جلوگیری از اقدامات خارج از چارچوب قانونی توسط دولت و فراهم کردن مسیری قانونی برای تبیین تکلیف کسری بودجه و هزینه‌های جدید کشور بود. همچنین غلامرضا تاج‌گردون، رئیس کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس با تأکید بر ضرورت این لایحه، اعلام کرد پس از تقدیم لایحه توسط دولت، کمیسیون‌های مربوطه بررسی‌های خود را با فوریت آغاز خواهند کرد. وی علاوه بر این، خواستار ارائه اصلاح قانون برنامه هفتم پیشرفت و گزارش نظارتی سال دوم شد تا انطباق بودجه با برنامه توسعه به‌صورت همزمان بررسی شود. علاوه بر اقدامات رسمی، بسیاری از نمایندگان مجلس در جلسات علنی، از طریق تذکرات کتبی و نقطه‌گذاری‌ها، بر لزوم اصلاح بودجه تأکید کردند. همزمان بابک نگاهداری، رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس، مأموریت یافت تا بسته‌های پیشنهادی برای اصلاح بودجه ۱۴۰۵ و برنامه هفتم پیشرفت را تهیه کند تا این بسته‌ها به عنوان مبنای کارشناسی در کمیسیون‌ها و صحن علنی مورد استفاده قرار گیرند.

در آن مقطع، برآیند مواضع مسئولین نشان می‌داد که اصلاح بودجه باید پنج محور اساسی از جمله ـ تأمین منابع پایدار برای بازسازی خسارات جنگی، ـ تأمین نیازهای امنیتی و دفاعی کشور، حمایت از معیشت مردم و جلوگیری از کاهش قدرت خرید، ـ کاهش تبعیض در نظام حقوق و دستمزد و پرهیز از روش‌های تورم‌زا (مانند افزایش پایه پولی) برای تأمین منابع را پوشش دهد. با وجود تمامی نامه‌نگاری‌ها، مأموریت‌های پژوهشی و فشار نمایندگان برای اصلاح قانون بودجه، در مراحل بعدی بررسی‌ها، رویکرد متفاوتی از سوی متولیان اصلی بودجه کشور مشاهده شد. در حالی که فضای مجلس بر محور «ضرورت اصلاح» می‌چرخید، اما در لایه اجرایی و نظارتی، محدودیت‌های شدیدی در مورد تغییر در اسناد بودجه مطرح شد. بر اساس اظهارات اخیر رئیس سازمان برنامه و بودجه و رئیس کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس تأکید شد که دیگر اصلاح بودجه سال ۱۴۰۵ انجام نخواهد شد.

ابتدا سید حمید پورمحمدی، رئیس سازمان برنامه و بودجه درخصوص ارسال لایحه اصلاح بودجه سال جاری به مجلس، به‌طور صریح اعلام کرد دیگر امسال بودجه اصلاح نخواهیم داشت و به‌زودی تدوین لایحه بودجه سال آینده را آغاز خواهیم کرد. این اظهارات به معنای پایان دادن به هرگونه احتمال بازنگری در بودجه سال ۱۴۰۵ است. پس از آن تاج‌گردون، رئیس کمیسیون برنامه و بودجه مجلس، نیز درخصوص زمان ارائه لایحه اصلاحی از سوی دولت، با استناد به جلسات برگزار شده، اعلام کرد به این جمع‌بندی اولیه رسیدیم که فعلا اصلاحی در زمینه قانون بودجه سال جاری نداشته باشیم. در ادامه رئیس کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس با اشاره به اینکه دولت در حال حاضر «اختیارات لازم» را در اختیار دارد، تأکید کرد دولت باید مدیریت بودجه را در قالب اختیارات قانونی خود پیش ببرد. این تغییر موضع نشان‌دهنده آن است که علی‌رغم تلاش‌های اولیه مجلس برای ارسال لایحه اصلاحی و تطبیق آن با شرایط جنگی، در حال حاضر تصمیم بر این است که بودجه سال ۱۴۰۵ بدون تغییرات ساختاری و اصلاحات قانونی، به همین شکل اجرا شود. بنابر مستندات فوق، روند بررسی بودجه سال ۱۴۰۵ از یک «تلاش جدی برای بازنگری قانونی و ارائه لایحه اصلاحی» به «پذیرش وضعیت موجود و اتکا به اختیارات دولتی» تغییر یافت. در حالی که رئیس مجلس و مرکز پژوهش‌ها بستر را برای اصلاح بودجه آماده کرده بودند، اما در نهایت با تصمیم سازمان برنامه و بودجه و کمیسیون مربوطه در مجلس، پرونده اصلاح بودجه سال ۱۴۰۵ بسته شد و تمرکز بر تدوین لایحه بودجه سال آینده قرار گرفت.

واکنش مقاومت عراق به اتهام هدف قرار دادن تاسیسات حیاتی سعودی

مقاومت اسلامی در عراق در بیانیه‌ای اتهام مطرح شده علیه مقاومت عراق درباره هدف قرار دادن تأسیسات حیاتی عربستان را رد کرد.

به گزارش زمان به نقل از الاعلام الحربی، مقاومت اسلامی در عراق در بیانیه‌ای اتهام مطرح شده علیه مقاومت عراق درباره هدف قرار دادن تأسیسات حیاتی عربستان را رد و تاکید کرد: از شتاب‌زدگی دولت عراق در پذیرش این ادعاها بدون استناد به شواهد معتبر یا انجام تحقیقات ملموس ابراز تعجب می‌کنیم. مقاومت اسلامی در عراق دیروز شنبه در بیانیه‌ای اعلام کرد: در حالی که پیروزی‌های میدانی مستمر مردم مقاوم یمن در برابر نیروهای عربستانی و مزدوران آنها را تبریک می‌گوییم، تأکید می‌کنیم که اتهام مطرح شده علیه مقاومت عراق درباره هدف قرار دادن تأسیسات حیاتی عربستان در روز جمعه گذشته، (افتخاری است که ما مدعی آن نیستیم)؛ در عین حال ـ از شتاب‌زدگی دولت عراق در پذیرش این ادعاها بدون استناد به شواهد معتبر یا انجام تحقیقات ملموس ابراز تعجب می‌کنیم. مقاومت اسلامی در عراق اعلام کرد: تکرار سیاست اتهام‌زنی و منحرف کردن افکار عمومی، چیزی جز تلاشی ناکام برای پوشاندن شکست‌های پی‌درپی نیروهای سعودی و ابزارهایش به دست فرزندان یمن با غیرت نیست.

در بیانیه مقاومت اسلامی در عراق آمده است: ما ضمن تجدید تأکید بر موضع ثابت مقاومت عراق در حمایت از مردم مظلوم و محاصره‌شده یمن که بیش از یک دهه تحت محاصره رژیم عربستان قرار دارند، درباره گرفتار شدن در دام طرح‌های خبیثانه صهیونیستی ـ آمریکایی که در تلاش برای کشاندن عراق به بحران‌هایی هستند که تنها به سود دشمنان این کشور است، هشدار می‌دهیم. مقاومت اسلامی در عراق اعلام کرد: در پایان، آمادگی خود را برای مشارکت در هرگونه کمیته حقیقت یاب دولتی با هدف کشف حقیقت به جای پیروی و دنباله روی از روایت‌های مشکوک اعلام می‌کنیم.

یادداشت

افزایش قیمت بنزین پایان سیاست نیست

سید کامران یگانگی

اصلاح نرخ سوم بنزین، با حفظ سهمیه پایه و تکمیلی، بیش از آنکه پایان یک تصمیم اقتصادی باشد، آغاز آزمونی جدی برای حکمرانی انرژی است. نتیجه این آزمون در ماه‌های آینده و بر اساس کاهش مصرف، حفظ معیشت، توسعه گزینه‌های جایگزین و کیفیت گفت‌وگوی دولت با جامعه مشخص خواهد شد.

ایران طی نزدیک به دو دهه، تجربه سهمیه‌بندی، کارت هوشمند سوخت، هدفمندی یارانه‌ها، خودروهای دوگانه‌سوز و نرخ‌های چندگانه را پشت سر گذاشته است. این تجربه باید به «حافظه سیاستی» دولت تبدیل شود؛ زیرا تکرار سیاست بدون ارزیابی پیامدهای اقتصادی، اجتماعی و ارتباطی، خطاهای گذشته را بازتولید می‌کند. بهره‌گیری از این حافظه می‌تواند اصلاح نرخ سوم را به اقدامی تدریجی و کم‌تنش تبدیل کند. مسئله آن است که دولت پس از تصمیم چگونه عمل می‌کند و چه گزینه‌هایی در اختیار مردم قرار می‌دهد.

نرخ‌گذاری، تنها یکی از ابزارهای مدیریت مصرف است

شکاف تولید و مصرف بنزین به ناترازی پرهزینه‌ای تبدیل شده و تأمین کسری، منابع ارزی را درگیر کرده است. اما این ناترازی فقط حاصل رفتار مصرف‌کنندگان نیست. خودروهای پرمصرف، ناوگان فرسوده، توسعه نامتوازن شهری، فاصله سکونت و اشتغال، کمبود حمل‌ونقل عمومی و ضعف سوخت‌های جایگزین نیز مؤثرند. شهروندان در بستری مصرف می‌کنند که صنعت خودرو، شبکه حمل‌ونقل و الگوی شهری ساخته است. اصلاح نرخ سوم می‌تواند مصارف مازاد را کنترل کند اما بدون اصلاح ساختارهای مولد مصرف، اثر آن کاهش می‌یابد. مسئولیت صنعت خودرو نیز قابل چشم‌پوشی نیست. استاندارد سخت‌گیرانه مصرف، اعلام رتبه محصولات، اسقاط خودروهای فرسوده و پاسخ‌گویی خودروسازان باید همزمان دنبال شود. نمی‌توان از مردم انتظار صرفه‌جویی داشت اما سرچشمه‌های مصرف غیربهینه را اصلاح نکرد. معیار موفقیت نیز درآمد دولت نیست؛ بلکه کاهش مصرف مازاد و واردات، بدون تحمیل فشار نامتناسب بر خانوارها و تولید است.

بازگشت گاز به سبد سوخت حمل‌ونقل

یکی از ظرفیت‌های مهم کشور، زیرساخت گاز طبیعی فشرده یا CNG است. ایران برای دوگانه‌سوز کردن خودروها و ایجاد جایگاه‌های عرضه گاز سرمایه‌گذاری گسترده‌ای انجام داده، اما این مزیت به‌تدریج از مرکز سیاست‌گذاری سوخت فاصله گرفته و بخشی از ظرفیت آن بلااستفاده مانده است. اصلاح نرخ سوم باید با برنامه‌ای همزمان برای افزایش تعداد و کیفیت جایگاه‌های CNG، نوسازی تجهیزات، کاهش زمان انتظار، ارتقای ایمنی و تسهیل تبدیل استاندارد خودروها همراه شود. توسعه این سوخت، به‌ویژه برای تاکسی‌ها، خودروهای عمومی و ناوگان‌های پرتردد، می‌تواند بخشی از تقاضای بنزین را کاهش دهد. البته بازگشت CNG باید با توجه به ناترازی فصلی گاز و در چارچوب برنامه‌ای یکپارچه انجام شود تا حل مسئله در یک حامل، بحران را به حامل دیگر منتقل نکند. سیاست‌گذار نمی‌تواند از مردم انتظار تغییر رفتار داشته باشد، اما دسترسی آسان و ایمن آنان به گزینه جایگزین را فراهم نسازد؛ هر محدودیت تازه باید با ایجاد امکانی تازه همراه شود.

حمل‌ونقل عمومی؛ پیش‌شرط عدالت انرژی

شهروند زمانی قادر به کاهش استفاده از خودروی شخصی است که حق انتخاب داشته باشد. اتوبوس کافی، مترو در دسترس، تاکسی کارآمد و حمل‌ونقل منظم ابزارهای اصلی مدیریت مصرف سوخت به شمار می روند نه برنامه‌هایی فرعی که اجرای آنها به آینده موکول شود. در مناطقی که حمل‌ونقل عمومی ضعیف است، اصلاح نرخ سوخت ممکن است به‌جای تغییر رفتار، فشار مستقیمی بر خانوار وارد کند. از این‌رو، باید بخشی از منابع حاصل از نرخ سوم به نوسازی ناوگان عمومی، تکمیل طرح‌های مترو، توسعه اتوبوس‌های کم‌مصرف و برقی و تقویت حمل‌ونقل شهرهای کوچک اختصاص یابد. عدالت انرژی تنها با ثابت نگه داشتن سهمیه‌های حمایتی محقق نمی‌شود؛ عدالت زمانی شکل می‌گیرد که فرصت کاهش مصرف نیز عادلانه در اختیار مردم قرار گیرد.

مدیریت مصرف سوخت با هوشمندسازی خدمات عمومی

مدیریت مصرف فقط به معنای تغییر وسیله سفر یا جایگزینی سوخت نیست؛ بخشی از سفرهای شهری را می‌توان اساساً حذف کرد. توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات، تکمیل دولت الکترونیک و حرکت به‌سوی دولت هوشمند می‌تواند نیاز مردم به مراجعه حضوری به دستگاه‌های اجرایی، بانک‌ها، بیمه‌ها، شهرداری‌ها و سازمان‌های خدماتی را کاهش دهد. باوجود سامانه‌های متعدد، ناهماهنگی پایگاه‌های اطلاعاتی، مطالبه مدارک تکراری، فرایندهای ناقص و اصرار برخی دستگاه‌ها بر مراجعه حضوری همچنان سفرهای غیرضروری ایجاد می‌کند. الکترونیکی کردن یک فرم به معنای تحقق دولت الکترونیک نیست. خدمت زمانی واقعاً الکترونیکی است که تمام مراحل، از ثبت درخواست و احراز هویت تا پرداخت، پیگیری و دریافت نتیجه بدون مراجعه انجام شود. در دولت هوشمند، دستگاه‌ها با تبادل داده، یکپارچه‌سازی سامانه‌ها و بازطراحی فرایندها، مراجعه و درخواست‌های تکراری را حذف می‌کنند. نتیجه، کاهش سفرهای درون‌شهری، مصرف سوخت، آلودگی هوا، اتلاف وقت و هزینه خانوارهاست. در کنار زیرساخت، نهادینه‌سازی فرهنگ صحیح استفاده از خدمات غیرحضوری نیز ضروری است. آموزش عمومی، توسعه سواد دیجیتال، طراحی سامانه‌های ساده و حمایت از افراد فاقد دسترسی یا مهارت کافی، مکمل این تحول‌اند. بدین‌ترتیب، دولت هوشمند از طرحی فناورانه به بخشی از سیاست ملی انرژی تبدیل می‌شود. گاهی کم‌هزینه‌ترین راه مدیریت سوخت، حذف سفری است که ضرورتی برای انجام آن وجود ندارد.

ارتباطات راهبردی، بخشی از خود سیاست است

تجربه دو دهه گذشته نشان می‌دهد نحوه گفت‌وگو با مردم بخشی از سیاست انرژی است، نه اقدامی تبلیغاتی پس از تصمیم. سکوت طولانی، اخبار متناقض، تکذیب‌های شتاب‌زده، اعلام ناگهانی و ادبیات سرزنش‌آمیز می‌تواند تصمیمی کارشناسی را با بی‌اعتمادی و تنش مواجه کند. این اصل در سنت حکمرانی ایرانی ریشه دارد. خواجه نظام‌الملک طوسی در «سیاست‌نامه» تأکید می‌کند که زمامدار باید سخن مردم را بی‌واسطه بشنود و از احوال آنان آگاه باشد. برای امروز نیز میان تصمیم‌گیر و واقعیت جامعه نباید دیواری از گزارش‌های اداری و آمارهای گزینشی شکل گیرد. شنیدن مردم ابزاری برای شناسایی خطا و اصلاح تصمیم است. در سال‌های آغازین انقلاب نیز یکی از نقاط قوت سیاسی رئیس جمهور شهید محمدعلی رجایی، سخن گفتن ساده، صریح و مستقیم با مردم در شرایط دشوار بود. او محدودیت‌ها را بی‌پیرایه با جامعه در میان می‌گذاشت و مردم را در عبور از مشکلات شریک می‌دانست. تأکید رئیس جمهور پزشکیان بر بیان مستقیم واقعیت‌های انرژی و گفت‌وگو با مردم را می‌توان در امتداد همین منش ارزیابی کرد. استمرار این رویکرد، همراه با ارائه اطلاعات دقیق، پذیرش نقد و شنیدن خبرگان، می‌تواند نقطه قوت دولت در اجرای تصمیم‌های دشوار باشد. این گفت‌وگو باید در همه سطوح دولت امتداد یابد. اصلاحات انرژی به «پیوست ارتباطی» و اقناع عمومی نیاز دارد. متخصصان، دانشگاهیان و تشکل‌های حرفه‌ای می‌توانند ابعاد تصمیم و نگرانی‌های جامعه را در رسانه‌ها توضیح دهند. سپردن تریبون به افراد کم‌اطلاع، تنش‌زا یا بحران‌آفرین، هزینه اجتماعی سیاست را افزایش می‌دهد. مرجع واحد اطلاع‌رسانی و سخنگویان متخصص برای مدیریت این سیاست ضروری‌اند. اصلاح نرخ سوم زمانی به بهبود حکمرانی انرژی کمک می‌کند که با شش اقدام همراه باشد: توسعه سوخت جایگزین، تقویت حمل‌ونقل عمومی، اصلاح استاندارد خودروها، توسعه دولت هوشمند، مدیریت یکپارچه انرژی و ارتباط مستمر و اقناعی با جامعه. این اضلاع به یکدیگر وابسته هستند. اصلاح نرخ سوم بدون خودروی کم‌مصرف، حمل‌ونقل عمومی و سوخت جایگزین، حق انتخاب مردم را محدود می‌کند. خدمات هوشمند بدون بازطراحی فرایندها نیز سفرهای غیرضروری را کاهش نمی‌دهد و تصمیم درست بدون اقناع عمومی، سرمایه اجتماعی لازم برای ادامه اصلاحات را تضعیف می‌کند. دولت باید نشان دهد اصلاح انرژی فقط تغییر نرخ در جایگاه‌ها نیست. حکمرانی انرژی یعنی تقسیم مسئولیت میان دولت، خودروساز، مدیریت شهری، دستگاه‌های اجرایی و مصرف‌کننده؛ هر اصلاح نرخ باید با گزینه‌های جایگزین همراه شود و واقعیت‌ها صادقانه با مردم در میان گذاشته شود. آینده سیاست انرژی را نه یک نرخ، بلکه کیفیت مدیریت پس از آن تعیین می کند. اصلاح نرخ سوم پایان سیاست نیست؛ آغاز آزمون واقعی حکمرانی انرژی است.

zamanagahi@chmail.ir